

Beslutningsforslag nr. B 128. Fremsat den 23. april 1996 af Kjeld Rahbæk Møller (SF), Anne Bastrup (SF), Aage Frandsen (SF), Steen Gade (SF) og Jørn Jespersen (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om sygeplejerskeuddannelsen

Folketinget opfordrer regeringen til at overføre uddannelsen til sygeplejerske fra amterne til staten med henblik på

1. at foretage en væsentlig udvidelse af uddannelseskapaciteten,
2. at gennemføre en bedre samordning af syge-

plejerskeuddannelsen med de øvrige videregående sundhedsuddannelser og

3. på længere sigt at gennemføre en fælles bacheloruddannelse for alle videregående sundhedsuddannelser med en række fællesfag.

Bemærkninger til forslaget

Sygeplejerskeuddannelsen er som den eneste videregående uddannelse placeret i amtsligt regi, mens alle øvrige videregående uddannelser, herunder også sundhedsuddannelserne, er placeret i statsligt regi. Denne placering af uddannelserne har i praksis givet anledning til en række problemer.

Først og fremmest forsøger amterne at dimensionere uddannelseskapa- citeten, så der kun udbydes et antal pladser, der svarer til det forventede behov for arbejdskraft. En sådan politik har også tidligere været fulgt på det statslige område, men er nu forladt, da erfaringen viste, at de anvendte prognoser gav en dårligere tilpasning mellem udbud og efterspørgsel end de unges eget frie valg af uddannelse. Derfor arbejder Socialistisk Folkeparti også i disse år hen imod fri adgang til stadig flere uddannelser. På de videregående sundhedsuddannelser vil der næppe blive helt fri adgang, men også her er der sket væsentlige udvidelser i de senere år for at undgå mangel på kvalificeret arbejdskraft.

Mangelen på sygeplejersker er blevet en begrænsende faktor i sundhedssektoren. Det er en urimelig situation. Forslagsstillerne er opmærksomme på, at der ud over en for lille uddannelseskapa- citet kan nævnes andre faktorer såsom sygeplejerskers brug af orlovsordninger og sygeplejerskers overtagelse af arbejdsfunktioner, der tidligere blev bestridt af andre faggrupper, men sådanne forklaringer illustrerer kun det forkerte i brug af stramme planøkonomiske metoder på uddannelsesområdet. Uddannelseskapa- citeten skal være så stor, at der er uddannet arbejdskraft nok, selv om verden ændrer sig. Sygeplejersker skal naturligvis have samme ret som alle andre faggrup- per til at tage orlov. Al erfaring viser, at størst mulig respekt for den enkeltes eget frie valg af uddannelse sikrer dette bedst.

For tiden er der ca. 1.200 ubesatte stillinger som sygeplejerske. Samtidig bliver der hvert år afvist et betydeligt antal ansøgere til sygeplejerskeskolerne. I 1994 blev der afvist 1.217 ansøgere og i 1995 656. Tidligere år har vist tilsvarende tal. Denne sammenhæng er grotesk. Forude venter de små årgange, der for sygeplejerskeuddannelsen ligesom for en række andre

uddannelser kan give problemer med at få uddannel- sessøgende nok. Også derfor er det vigtigt ikke at af- vise ansøgere i disse år.

Men ønsket om en udvidelse af uddannelseskapa- citeten er ikke den eneste baggrund for forslaget om at overføre uddannelsen til statsligt regi. Også beho- vet for en bedre koordinering mellem de forskellige videregående sundhedsuddannelser taler for, at alle uddannelser udbydes i samme regi.

Rådet for sundhedsuddannelserne gennemfører for tiden en række pilotforsøg med henblik på at gen- nemføre flere fælleselementer i de forskellige sund- hedsuddannelser. Hensigten er at indsamle erfaringer, så der senere kan fremsættes forslag om en bedre koordinering.

På længere sigt bør der efter SF's opfattelse indfø- res en fælles bacheloruddannelse for alle sundheds- uddannelser. Denne bacheloruddannelse skulle dels bestå af et antal fællesfag for alle sundhedsfagene og dels af et antal branchespecifikke fag. Med det rette valg af kurser ville uddannelsen så enten være en fær- dig uddannelse til sygeplejerske, jordemoder, fysio- eller ergoterapeut m.v. eller være første del af en kan- didatuddannelse som læge, tandlæge m.v. Ved en så- dan reform ville det være lettere at indføre helt fri ad- gang til sundhedsuddannelserne, fordi det ville være langt lettere at skifte spor, hvis der opstod arbejds- løshed inden for et fag. Samarbejdet mellem de forskel- lige faggrupper ville også være lettere, hvis de havde en vis fællesmængde af fag.

Som et eksempel på et akut behov for en bedre ko- ordinering kan nævnes muligheden for at tilbyde kandidatuddannelser og ph.d.-uddannelser som overbygning på de mellemlange videregående sund- hedsuddannelser. Sygeplejerskerne har en kandidat- uddannelse på Sygeplejerskehøjskolen i Århus, lige- som de sundhedsvidenskabelige fakulteter på univer- siteterne i et vist omfang optager sygeplejersker med kandidateksamen som ph.d.-studerende. Men for de øvrige mellemlange sundhedsuddannelser mangler en sådan overbygning. Det ville være mest hensigts- mæssigt at tilbyde overbygning sammen med syge- plejerskernes kandidatuddannelse, men den nuvæ-

rende uddannelsesstruktur, hvor den grundlæggende uddannelse til sygeplejerske sker i amtsligt regi, de øvrige mellemlange uddannelser i Undervisningsministeriets regi og sygeplejerskernes kandidatuddannelse i Sundhedsministeriets regi, gør en koordinering vanskelig.

Det mest hensigtsmæssige ville være at samle alle de videregående sundhedsuddannelser, kandidatuddannelserne og ph.d.-uddannelserne i samme ministerium. Da grundloven udtrykkeligt siger, at fordeling af sagerne mellem de forskellige ministerier sker ved kongelig resolution, indeholder forslaget ikke et punkt om samling af sundhedsuddannelserne i ét mi-

nisterium. Men en samling på et administrativt niveau vil under alle omstændigheder være et væsentligt bidrag til en bedre koordinering.

Af disse grunde foreslås sygeplejerskeuddannelsen overført fra amtsligt til statsligt regi. En sådan overførsel skal ikke indebære en fysisk koncentration af uddannelserne; de skal fortsat være spredt ud over landet. Hvad angår praktikpladser, vil de fortsat skulle placeres på amtslige og kommunale arbejdspladser. Det bliver derfor op til ministeriet eller de enkelte skoler at aftale placeringen med amter og kommuner, som det nu sker med de øvrige sundhedsuddannelser og med pædagoguddannelserne.